

Georg Brandes' grundlovstale

Taler

Georg Brandes
Kritiker og litteraturforsker

Dato

5. juni 1884

Sted

Sommerlyst, Frederiksberg

1 En Applaus, der har varet i fulde fem Minutter, hilser mig, da jeg nu sent, efter
at have glemt baade Mødetiden og det Afslag, jeg for en Uge siden gav, rent som
Tilhører og rent tilfældigt, kommer ind i denne Sal, hvor Den liberale
Vælgerforenings Mænd er samlede i Aften. Min Hensigt var at sidde i en Krog
5 og vise min lille Datter en politisk Forsamling. Nu kræves det af mig, at jeg skal
sige nogle Ord til Tak for den store Velvilje, der er bleven mig vist.

Desværre, desværre, jeg tvivler om, at de som lige har klappet saa hjerteligt af
mig, vilde have gjort det, om de ret havde vidst, hvem jeg er, og havde kendt mig
10 tilgavns.

Jeg véd ikke selv, om Benævnelsen *liberal* rigtigt passer paa mig; den klinger i
mine Øren noget slapt og mat. Jeg véd end ikke, om Andre vil kalde mig
ubetinget *frisindet*. Der er nemlig Omraader, hvor jeg (i selve Frihedens
15 Interesse) ikke misbilliger Tvang.

Dog det Værste er, at jeg neppe kan kaldes med det Ord, der politisk er Dem det
dyrebareste af alle: Jeg er ikke *Demokrat*; det vil sige: jeg troer ikke paa Flertals-
Afgørelsers Værdi. Jeg indrømmer naturligvis Nødvendigheden af at lade
20 Flertallet gøre Udslaget, hvor Talen er om Folkenes Selvbestemmelsesret. Men
det gaaer mig, som de fleste tænkende: Paa de faa Omraader, hvor jeg er
sagkyndig, er Intet mig ligegyldigere end hvad Hundredetusinder mener, der
ikke har min Sagkundskab og Indsigt. Og saaledes er overhovedet det Eneste,
hvorpaa det i sidste Instans kommer an, det, at Sagen lægges i Dens Hænder,
25 som forstaar sig paa den.

Naar jeg oprigtigt har været og er for Oppositionen i den danske
Forfatningskamp, og i denne Kamp aldrig har veget eller vil vige en Tomme, saa
er det, fordi Oppositionen har Ret, ikke fordi den er Flertal. Mens jeg af hele
30

mit Hjerte vil tjene Folket, kan jeg ikke sige, at jeg vil tjene Demokratiet.
Demokratiet er et Middel; men man tør ikke glemme Maalet for Midlerne.
Demokratiet er af de Statsformer, vi hidtil har kendt, det mindre Onde. Som et
35 Gode staar det ikke for mig. Fra de Enkelte, ikke fra Folkevælden, udgaar alle
afgørende Fremskridt.

Maalet er for Tiden store, nye, rige Kulturtankers Indførelse i dansk Aandsliv og
Samfundsliv, ligegyldigt om disse Tanker er af dansk eller fremmed Oprindelse,
40 blot de er sande og passer for os.

Naturligvis saa jeg helst en Sværm af originale Aander iblandt os, der
omformede og berigede Menneskelivet saaledes, at fremmede Folkeslag
godkendte og tilegnede sig danske Tanker, danske Institutioner eller dansk
Kunst. Men en særligt dansk, indestængt Kultur er en gammel Jomfru, der
45 ingen Børn kan faa, ufrugtbar, thi ubefrugtet.

Lad os da aldrig stænge Frøcornene ude!

Kilde
50 Brandes, G. (1920). Taler. København og Kristiania: Nordisk Forlag.

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
55 Grundlovstale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/georg-brandes-grundlovstale>

60

65